

REPERE ALE DEZVOLTĂRII PETROLIERE ÎN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA ÎN PERIOADA 1880-1838. ȘANTIERUL COLIBAȘI – REȘCA (MALU ROȘU)

Georgeta Toma

În Dâmbovița county, oil exploitation was an old occupation of the people living there. That is why the documents mentioned it, starting with the XVIII –th century. Between 1857 and 1895, Dâmbovița county took the second place among the four oil counties of the country, after Prahova county, the oil production being increased with 57 t in 1857, 715 t in 1860, 2750 t in 1865, 3850 t in 1870, 3000 t in 1875, 2500 t in 1890 and 15400 t in 1895.

In 1875 the overall production of the country was of 275 t and 79860 t in 1895. For a long time the oil production took the second place, but starting with 1932 it was drawing near to the Prahova county's production.

In 1936 Dâmbovița county took the first place among the oil producing county, having a production of 5.000.000 t that represented 57,44% from the whole oil production of the country.

Colibaș – Reșca platform is one of the oldest oil – wells in Dâmbovița county.

Exploatarea șteiului în județul Dâmbovița are o veche tradiție fiind menționată de documente începând cu secolul al XVIII-lea. Izvoarele documentare emise de cancelariile domnești, de ocârmuirea județului Dâmbovița, cuprind știri despre extracția păcurii. În aceste documente(hotârmicii, zapise, cărți de judecată) puțurile/gropile de păcură, cât și împărțirea producției acestora între proprietarii devălmași, apar menționate împreună cu produsele solului, sau ca puncte de hotar între proprietari. Extracția păcurii va căpăta importanță pe măsura creșterii și diversificării utilizării ei și va atrage atenția domniei și boierilor asupra veniturilor rezultate din exploatarea acestui produs.

În Țara Românească în perioada Evului Mediu extracția și comercializarea păcurii constituia un monopol domnesc, care era acordat de cancelaria domnească proprietarilor de moșii, cu excepția moșnenilor. Moșnenii erau obligați să extragă păcură dacă se descoperea pe pământurile lor, păcură pe care o predau vameșilor, reprezentanți ai domniei, în schimbul unei sume de bani. Acest regim de exploatare a păcurii introdus de domnie constituia un mijloc de sporire a veniturilor visteriei statului. Regulamentul Organic din 1832 a desființat monopolul domniei asupra acestui produs și a uniformizat regimul extracției pentru țările române și totodată a asigurat cadrul legal al extracției și comercializării acestui produs.

După 1857, odată cu înființarea rafinării de la Râfov(lângă Ploiești) extracția păcurii a luat amploare și va contribui la dezvoltarea unui nou tip de relații și a unei economii de tip capitalist.¹

---

¹ C. M. Boncu, *Contribuții la istoria petrolului românesc*. București, 1971. p. 138-140.

În județul Dâmbovița, primele mențiuni documentare despre exploatarea păcurii datează din 18 februarie 1704, pe moșia Drăgăneasa (Ocnița), moșie aflată în posesia postelnicului Șerban Filipescu, a Mitropoliei Târgoviște, cât și a moșnenilor. Acest document este o hotărnicie și menționează zăcămintele de păcură cât și modul de posesie și exploatare.² Moșia face obiectul diverselor vânzării, danii dar și moșteniri, ocazie cu care se menționează și exploatarea zăcămintelor de păcură de către proprietari. Situația este reflectată în documentele din: 11.01.1713; 20.01.1720; 03.02.1734; 28.01.1736; 1743; 01.12.1747; 21.06.1749; 6.05.1750; 01.06.1756; 24.07.1792, publicate de G. Potra în *Tezaurul documentar al județului Dâmbovița (1418-1800)*.

În secolul al XIX-lea, mențiunile documentare despre exploatarea puțurilor de păcură se înmulțesc. În 1846 sunt menționate pricini de judecată la Judecătoria Dâmbovița între Mitropolia București și Mănăstirile Mislea și Mărgineni legate de stăpânirea și exploatarea puțurilor de păcură de pe moșiile: Drăgăneasa, Săcuieni, Bucșani și Adâncă, moșii ce aparțineau de drept mănăstirilor amintite³.

Prima mențiune de arendare și exploatare separată a păcurii față de pământul arabil datează din 01.01.1841. Mănăstirea Dealu îl învoiește pe logofătul Fotache Marinescu să investească capital sau să angajeze asociați pentru exploatarea puțurilor de păcură ce se vor găsi la Ocnița și Colibași. În această mențiune documentară constatăm că încă se mai păstra relația de muncă de tip medieval prin zeciuială pe care aceștia o datorau mănăstirii, însă pătrundeau și relațiile de tip capitalist – munca salariată și investițiile de capital⁴.

Decretul domnesc din 1855 menționa extracția țițeiului de pe moșia Colibași, concesionată pe o perioadă de 15 ani unor fântânari/puțari prahoveni, printre care se aflau și Theodor Cincan și Ion Buturugă. Aceștia erau asociați în exploatarea țițeiului cu foștii logofeți ai moșiei Mislea cât și cu alți concesionari. Concesiunea a avut rezultate foarte bune, ceea ce a dus la înscrierea localității Colibași în statistica producției de țiței cu 55 de tone. La expirarea termenului de concesiune, concesionarii au dorit să prelungească perioada folosind în acest scop acte de embatic false. Ca urmare a acestui fapt, va începe un proces care va dura până în 1893, proces ce s-a terminat cu o sentință în favoarea statului. După Reforma Agrară din 1864 moșiile Colibași și Ocnița au rămas în proprietatea statului, extracția va lua un avans considerabil, iar Colibași va deveni cea mai importantă schelă petrolieră⁵.

Alexandru Ioan Cuza a introdus măsura “privegherii statutului” în extracția țițeiului, prevedere ce urmărea sporirea veniturilor visteriei dar și centralizarea

² G. Potra, *Tezaurul documentar al județului Dâmbovița (1418-1800)*, Târgoviște, 1972, p. 550.

³ Ion Cojocaru, *Documente privitoare la economia Țării Românești 1800-1850*, vol. II. București, 1859, p. 908.

⁴ Cf. Ion Stoica, Vasile Dragomir, *Moreni, un secol de petrol, 1900-2000*, Ploiești, 2001, p. 28; C. M. Boncu, *op. cit.* p. 149.

⁵ C. M. Boncu, *op. cit.* p. 150.

concesionării extracției țițeiului. Astfel că, în 1860, au fost concesionate lui Marin Mehedințeanu extracția petrolului de pe moșiile: Sinaia, Mislea și Dealu. Această concesionare însemna îndepărtarea moșnenilor fântânari și a arendașilor de la exploatarea țițeiului și acordarea acestuia unor autohtoni, reprezentanți ai noii clase în formare – burghezia.⁶

După 1860, proprietarii de moșii în județul Dâmbovița (Ioan Grigorescu și Mihalache Câmpănu) cât și capitalul străin pătruns în România, vor investi în exploatarea și prelucrarea țițeiului. Prima societate cu capital străin a fost înființată în Muntenia în 1864 de Jackson Brown sub numele de Valchium Petroleum Company, societate care folosea tehnici moderne de exploatare a țițeiului prin sonde mecanice. Compania nu a avut însă viață lungă datorită neînțelegerilor intervenite între acționari, dar și a rezultatelor nesatisfăcătoare obținute. În 1879 Compania Suchard din Viena instalează cinci sonde la Colibași și Moreni, fără a obține rezultatele așteptate. De asemenea Compania Pielsticher va foră cu trei sonde în județul Dâmbovița, la Glodeni obținând producții modeste. După 1896 se introduce o nouă tehnică de forare cu sonde de tip canadian îndrumând industria petrolului pe o cale mai bună datorită cunoașterii geologiei solului.⁷ În ciuda numeroaselor încercări de foraj mecanic, puțul săpat manual constituia principalul mijloc de exploatare a țițeiului, numărul acestora fiind de treisprezece ori mai mare decât al sondelor.⁸

În perioada 1857-1895 județul Dâmbovița ocupă locul doi între cele patru județe petroliere după Prahova, contribuind la producția de țiței a țării cu: 57 tone în 1857, 715 tone în 1860, 2.750 tone în 1865, 3.850 tone în 1870, 3.000 tone în 1875, 2.900 tone în 1880, 3.600 tone în 1885, 25.000 tone în 1890 și 15.400 tone în 1895. Producția globală a țării era de 275 tone în 1857 și de 79.960⁹ în 1895. Această perioadă, denumită faza preindustrială a petrolului este caracterizată de trecerea inițiativei de la fântânarii moșneni la mica burghezie națională provenită din rândurile proprietarilor de perimetre petroliere.¹⁰ Este epoca de început a pătrunderii capitalului străin în această industrie, cu un aport neînsemnat, ceea ce a determinat menținerea caracterului național a industriei petrolului.

Odată cu adoptarea Legii minelor din 1895 și înființarea primei mari societăți pentru exploatarea petrolului – Steaua Română – industria petrolului va intra în faza industrială (1896-1916), denumită și epoca benzinei. A urmat epoca războiului mondial (1916-1918), apoi epoca postbelică care durează până în 1922 și faza industrială științifică între 1923-1938¹¹.

---

⁶ *Ibidem* p. 167

⁷ V. Pușcariu, *Exploatarea petrolului în industria petrolului din România în 1908*, București, 1909, p. 70-71.

⁸ C. M. Boncu, *op. cit.*, p. 167.

⁹ Gheorghe Răvaș *op. cit.*, București 1955, p. 35.

¹⁰ Armand Rabischon, *Cucerirea petrolului în România de către fântânarii moșneni (1850-1854) și mica burghezie autohtonă (1854-1896)*, M. P. R. nr. 23/15. XI. 1925, p. 1914.

¹¹ R. Zmiureanu, *Contribuție la istoricul industriei petroliere*, București 1931, p. 4-9.

Exploatările de păcură de pe moșiile statului sau ale mănăstirilor se vor constitui treptat în mici întreprinderi numite schele, șantiere. Ele sunt organizate pe localități unde existau zăcăminte petrolifere fiind incluse din regiuni petrolifere. Aceste regiuni își vor lărgi aria pe măsura avansării cercetării în domeniul geologiei și vor cuprinde exploatări aparținând mai multor societăți, fiecare dispunând de perimetre petrolifere luate în concesiune, fie de la stat fie de la particulari. Organizarea și dotarea unei schele petroliere va evolua pe măsura măririi producției și perfecționării tehnicii de forare. Pentru angajați s-au creat initial locuințe insalubre(bordeie din pământ) și apoi clădiri special construite pentru administrație și lucrători ce ofereau condiții normale de locuit. În dotarea unui șantier intrau magazinele pentru unelte și instalații de forare, magazinele de alimente, cereale și fân necesare cailor folosiți la acționarea hecnelor și pentru transport, instalații de apă și de producere a energiei mecanice, instalații electrice, rezervoare și bataluri pentru depozitarea țițeiului, conducte ce legau șantierul de cea mai apropiată stație CFR(nu toate șantierele aveau astfel de dotări), cantine pentru angajați.

Șantierul Colibași – Reșca (Malu Roșu)

Din punct de vedere geografic, acest șantier este așezat la nord-vest de schela Moreni, iar din punct de vedere geologic, este situat pe flancul de nord al anticlinalului Măgureni-Ederile-Colibași-Ocnița. Schela Colibași este una dintre cele mai vechi din țară de la care avem și înregistrări statistice ale producției începând cu anul 1857 și până în 1931, ultimul an de producție al schelei¹².

Exploatările se făceau pe terenurile statului prin puțuri săpate manual și prin sonde. În acest șantier au avut perimetre de exploatare concesionate de la stat următoarele societăți cu capital străin: Franco-Română, Regatul Român și Pleyete M.C dar și capitaliști autohtoni ca Ioan Grigorescu și N.St.Cezianu. Primul exploatare menționat de documente la 1855 este arendașul Teodor Cincan care a obținut de la egumenul Mănăstirii Mărgineni exploatarea puțurilor de păcură. Această exploatare întreprinsă de Teodor Chincan nu va fi pusă în practică din cauza neînțelegerilor ivite între arendaș și egumen.¹³

În statistica producției petrolului pe țară făcută de inginerul V. Pușcariu în 1908 este trecută și schela Colibași-Reșca cu societățile care activau aici in ordine alfabetică după cum urmează:

- Societatea Astra Română: 1907/1908 – 185.850 kg;
- Societatea Franco-Română: 1902/1903 – 537.834 kg, 1903/1904 – 380.109 kg, 1904/1905 – 258.500 kg;
- Întreprinderile Ioan Grigorescu: 1899/1900 – 3.079.228 kg, 1900/1901 – 2.904.450 kg, 1901/1902 – 3.395.113 kg, 1902/1903 – 3.926.227 kg, 1903/1904 – 5.236.813 kg, 1904/1905 – 4.608.791 kg, 1905/1906 – 3.820.488 kg, 1906/1907 – 3.686.481 kg, 1907/1908 – 3.351.961 kg;

---

¹² M. Pizanty, *Aria exploatărilor petrolifere în România*, București, 1938, p. 60.

¹³ Cf. Chirvan Ion, Negoiescu Bucur, *Moreni*, Ploiești, 1929, p. 106

- Pleyte M.C.: 1906/1907 – 680.100 kg;
- Exploatarea Cezianu de la Reșca: 1903/1904 – 51.286kg, 1904/1905 – 117.488 kg, 1905/1906 – 143.312 kg, 1906-1907 – 119.958 kg, 1907/1908 – 85.443 kg.¹⁴

Cel mai important exploatator al acestei schele era Ioan Grigorescu din Târgoviște. Acesta avea în această schelă puțuri săpate manual și 11 sonde montate și puse în exploatare, unele fiind productive, altele nu. Obținând rezultate bune, a încercat îmbunătățirea procesului de producție prin legarea exploatării petroliere de rafinăria sa din Târgoviște printr-o conductă de 23 de km. Ioan Grigorescu a avut perimetre de exploatare obținute prin concesiune de la stat și la Reșca în punctul Malul-Roșu. Aici exploatarea se făcea prin puțuri săpate manual, obținându-se astfel rezultate multumitoare cu cheltuieli mici.

Ioan Grigorescu este un reprezentant autentic al burgheziei autohtone în formare investind în exploatarea petrolului și în prelucrarea lui (avea două rafinării: una la Târgoviște, Mahala, cumpărată în 1881 și modernizată în 1889 și alta la Tătărani, lângă Ploiești, cumpărată în 1888 și vândută în 1893) și în desfacerea produselor petroliere. Produsele petroliere ale acestei firme erau exportate direct prin intermediul unor agenții aflate în țările importatoare sau prin reprezentanții lor din București. După 1896 produsele vor continua să fie exportate direct de firmă dar și prin organizații ca Societatea de Petrol sau Asociația Petroliștilor, reușind astfel să-și extindă piețele de desfacere în Ungaria, Austria, Italia, Germania, Bulgaria, Olanda și Egipt.¹⁵ Ioan Grigorescu își desfășura produsele petroliere în țară, de la el cumpărând comercianții care aveau depozite și magazine de vânzare cu amanuntul. Astfel de comercianți se aflau la Ploiești, Galați, Turnu-Severin, Brăila etc.

Industriașul I. Grigorescu era cel mai reprezentativ exploatator din județul Dâmbovița, reușind să facă față concurenței capitalului străin, menținându-se în această industrie, desigur nu cu aceeași productivitate, de la sfârșitul secolului IX și începutul secolului XX până la naționalizarea din 1948. Societatea creată de el s-a numit Întreprinderile Petroliere Ioan Grigorescu și avea ca obiect de activitate extracția, prelucrarea și desfacerea petrolului. Pentru această exploatare deținem informații documentare începând cu anul 1980 la Arhivele Naționale Dâmbovița, iar în statisticile petroliere, publicate de Serviciul Minelor, începând cu anul 1899. În afară de această schelă a mai avut exploatări petroliere la Glodeni, Gura-Ocniței și Buștenari.

Cercetând arhiva acestei întreprinderi constatăm că fiecare exploatare era urmărită de un logofăt angajat cu un salariu lunar. El se ocupa de achitarea cheltuielilor șantierului, a spezelor și raporta aproape zilnic stadiul lucrărilor și al producției cât și cheltuielile făcute. În 1886 logofătul N. Gheorghiu plătea spezele

¹⁴ V. Pușcariu, *op. cit.*, p. 106-108.

¹⁵ Mircea Alexandru, *Câteva date inedite privind exportul de petrol din județul Dâmbovița între anii 1881-1900* în revista „Acta Valachica”, Târgoviște, 1972, p. 286-293.

exploatării Colibași, din care 12.804 lei reprezenta arenda puțurilor, iar chieluielile de exploatare variau de la lună la lună în funcție de lucrările întreprinse: 2.200 lei în iulie, 3.200 lei în august, 783 lei în septembrie, 508 lei în octombrie, 1.540 lei în noiembrie, 473 lei în decembrie.¹⁶

O latură importantă a activității acestei întreprinderi o constituia desfacerea produselor petroliere. În 1886 comercializarea se făcea prin Societatea de Petrol, căreia îi plătea 339 lei pentru chiria conductei de petrol și pentru cele opt rezervoare de înmagazinare.¹⁷ Cantitatea de petrol de Colibași predată acestei societăți era de opt rezervoare (un rezervor=16.640 kg) ceea ce însemna 130.458 kg, pentru care obținea 5.870,70 lei (100kg=4,5lei).¹⁸ Ca urmare a creșterii producției de petrol, I. Grigorescu își propune să lege Colibași de rafinăria sa din Târgoviște cu o conductă. Astfel că, în 1896 la capitolul chieluieli ale societății, apare suma de 300 lei dați inginerului Ghiniraru pentru planul conductei Colibași, iar în 1897, în luna mai, apare suma de 260 lei ca rest de plată la această conductă.¹⁹

Începând cu anul 1898 petrolul de Colibași va fi trimis prin conductă, ceea ce va ieftini costul țițeiului și totodată va face transportul mai bun și mai rapid, evitându-se pierderile prin scurgerea din recipiente. Astfel în 1898 vadra de țiței va costa doar 0,20 de bani în loc de 0,30. În luna decembrie a anului 1898 vor fi trimise prin conductă 21.780 vedre, ceea ce reprezenta 4.359, 60 lei (la prețul de 0,20 de bani vadra). Producția fiind mare, în aceeași lună vor fi trimise prin conductă de șapte ori cantități similare.²⁰

Petrolul extras era trimis spre prelucrare rafinăriilor proprii dar și altor rafinării ca cele de la Colanu a lui Nae Luculescu, înființată în 1884 și a lui Grigore Gavrilesco, înființată în 1882²¹. Venitul total al societății pe un an, de exemplu anul 1896, era de 104.147,85 lei (cifră de afaceri) cu un profit de 39.483 lei.²² Societatea era așadar profitabilă fiindcă petrolul extras prin puțurile de mână însemnau investiții mai mici și totodată produsele rafinate aveau piață de desfacere. Societatea se diversifică și se preocupă de plasarea petrolului pe piață creându-se mijloace de transport mai ieftine (conducta Colibași-Târgoviște), cumpărând și închirind rezervoare pentru depozitarea mărfurilor în gări importante care asigurau transportul produselor petroliere. În Gara Băicoi avea rezervoare închiriate pentru care plătea suma de 600 lei, rezervoarele fiind destinate exportului de petrol spre Occident.²³ În același sens al modernizării transportului de petrol, I. Grigorescu a închiriat opt vagoane cisternă pentru transportul pe C.F.R. de la o firmă din Viena după care a intrat în tratative pentru cumpărarea de vagoane cu o firmă franco-

¹⁶ Arhivele Naționale Dâmbovița, fond „Întreprinderile Ioan Grigorescu”, dosar 3/1986-1908, fila 76

¹⁷ Idem, fila 79.

¹⁸ Idem, fila 95.

¹⁹ Idem, fila 100.

²⁰ Idem, fila 115.

²¹ Idem, fila 115.

²² Idem, fila 157

²³ Idem, fila 128

beligiana din Franța.²⁴ În 1898 I. Grigorescu avea admise în circulația pe C.F.R. opt vagoane cisternă cu frână pe lângă alți particulari petroliști din Târgoviște.²⁵

În schela Colibași-Reșca, la începuturile ei, sfârșitul secolului al IX-lea, exploatarea petrolului se făcea rudimentar prin puțuri săpate manual. Fiecare puț era săpat de un taraf(echipă) de lucrători/săpători având un șef. În statisticile contabile ale firmei apar numele șefului de tarf la fiecare puț: Ion Nițescu la puțul 4, Ion Voicu la puțul 7, Ion Stoica la puțul 15, Ion Anton la puțul 6, Teodor Gringășu la puțul 9, G.Florea la puțul 3, G Marin la puțul 1 Reșca, Ion Drăgan la puțul 2 Reșca, Bucur Lupu la puțul 3 Reșca.²⁶

Statisticile contabile oferă date despre hrana muncitorilor oferită de patron. Această hrană este săracă din punct de vedere nutrițional, predominând cartofii, ceapa, fasolea, mălaiul și nelipsita țuică. În evidențele analizate nu se găsesc referințe la bani cheltuiți pentru carne, pâine, legume(mai puțin ceapă) și fructe.²⁷

Plata tarafurilor de lucrători se făcea lunar în funcție de lucrările executate(săpat, dres puțul, adâncit) și de numărul de zile. În 1890 ziua de muncă pentru un săpator era plătită cu aproximativ doi lei, iar pentru lucrările de dres puțul se plătea cu 2,20 lei.²⁸ Salariile angajaților diferă și de importanța muncilor efectuate, de cunoștințele necesare prestării acestora cât și de riscul exercitării ei. Fierarii erau plătiți cu un leu pe zi(Nica fierarul de la Reșca, Ion fieraru de la Colibași), lăcarii cu un leu și câțiva bani pe zi astfel că un lăcar în 1890 primea 22,10 bani pentru 26 de zile lucrate(G.Badea, Matei Bulgariu, Grigore Spiridon, Gheorge Păcurețu, Soare Dragomir, Matei Stan, Nița Ciucoi, Cristea Ciucoi, Matei Ciucoi și Toader Dragomir).²⁹

Administratorul societății denumit în statele de plată uneori logofăt era plătit cu 1 leu și ceva bănuți astfel că Ion Oprea primea 39 lei pentru 26 zile lucrate și P.Radulescu primea 60 de lei pentru 40 de zile lucrate.³⁰ Contabilul exploatării era plătit cu suma de 100 de lei pe lună. Cheltuielile totate ale schelei diferă de la lună la lună în funcție de lucrările efectuate cât și de consumul de materiale și unelte necesare exploatării. În luna iunie 1890 cheltuielile se ridicau la suma de 5.499,75 lei³¹, în cheltuieli incluzându-se și construcția casei administratorului în valoare de 131 lei cu cheltuieli de birou de 29,75 lei.³² În cheltuielile acestea se includeau și cele legate dearendarea a doua hectare de pădure la Reșca pentru care a plătit un

---

²⁴ Idem, dosar 3/1893, fila 81-84.

²⁵ Dumitru O. Ionescu, *Construirea Căilor ferate din județul Dâmbovița* în revista „Valachica”, nr. 10-11, p. 303

²⁶ Arhivele Naționale Dâmbovița, idem, dosar3/1980, fila17.

²⁷ Idem, dosar3/1888, passim.

²⁸ Idem, fila 18

²⁹ Idem, fila 16

³⁰ *Ibidem*

³¹ Idem, fila 20

³² Idem, dosar3/1886-1908, fila 128

aconto de 840 lei și 1.336 lei pentru două hectare la Colibași.³³ Arendarea acestor păduri se făcea în scopul obținerii materialului lemnos necesar exploatării.

Începând cu anul 1900 exploatarea în schela Colibași se modernizează prin forarea cu sonde. Lucrările și instalațiile pentru sonda1 au costat: 51.506,26 lei în 1900, 124.955 lei în 1901, 188.486,92 lei în 1902, iar între 1903-1904 cheltuielile scad ca urmare a punerii sondei în producție ajungând la suma de 1271 lei din care 903,50 lei reprezentau salariile angajaților.³⁴ Cheltuielile de forare ale sondelor diferă de la sondă la sondă în funcție de complexitatea lucrărilor. Astfel că la sonda3 în 1901 lucrările au costat 52.897 lei, la sonda2 în 1902 lucrările s-au ridicat la suma de 40.096 lei pentru ca valoarea acestora în 1903 să scadă la suma de 3955, 25 lei.³⁵

În 1904 schela Colibași la capitolul venituri realizate înregistrează suma de 143.418, 88 lei iar la capitolul cheltuieli înregistrează suma de 172.389, 30 lei. Diferența de 28.970, 42 lei s-a datorat cheltuielilor necesare sondei3 și sondei4 cât și pentru dotarea cu conductă de apă.³⁶

În 1905 balanța de cheltuieli și venituri înregistrează la capitolul cheltuieli o diferență de 4.000 de lei necesară dotărilor, iar în 1906 diferența la capitolul cheltuieli crește la suma de 27.066,35 lei. Această diferență cheltuită a fost necesară pentru forarea sondelor 5 și 7.³⁷

Lucrările la sonde erau supravegheate de inginerul Zimmermann. Administrația exploatării era urmărită de mai mulți angajați pe această funcție care uneori erau mutați de la o exploatare la alta. Sunt amintiți: Filip Marcu, Leon Missis, N.G, Rădulescu, Pascal și Naiman Trister, Simon Theumme, Lazar. Foarte des în coreponența purtată de administrator cu Ioan Grigorescu se pomenește numele mecanicului Emil chemat să remedieze anumite defecțiuni ivite la utilaje. Administratorul raportează aproape zilnic mersul lucrărilor, date despre producție, incidente iscate datorită defecțiunii unor unelte sau la instalații etc.³⁸

Inventarul realizat în 21 septembrie 1904 la schela Colibași scoate în evidență dotarea tehnică a acestia. Sondele 1, 2 și 3 erau dotate cu mașină și pompă de vaporii (pentru producerea energiei mecanice). Magazia de unelte cuprindea unelte necesare forării mecanice dar și manuale. Interesant este și inventarul grajdului de animale al schelei prevăzut cu 36 cai, opt boi, o vacă cu vitel, două care pentru boi și un poșalion. Animalele erau necesare transportului dar și punerii în funcțiune a hecnelor, puțurilor de mână. Poșalionul este amintit în corespondența firmei ca fiind folosit de administrație atunci când se deplasa în diverse locuri. În statisticile contabile sunt prevăzute cheltuieli pentru întreținerea cailor de la cumpărări de hamuri și potcovire la hrana lor. Tot cu prilejul inventarului sunt

---

³³ Idem, fila 141.

³⁴ Idem, fila 185.

³⁵ Idem, fila 122.

³⁶ Idem, fila 161

³⁷ *Ibidem*

³⁸ Idem, dosar3/1901 passim.

enumerate și puțurile productive ale schelei: 11,17, 19, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36,38,40,43,45,46,48.³⁹

În registrul de cheltuieli și venituri al schelei Colibași, parafat de Tribunalul Dâmbovița, pe perioada 1904-1905 la capitolul cheltuieli, apar cele legate de conductul Colibași – 47.647.40, sonda1 – 101.739,47 lei, sonda4 – 12.261,030 lei și conducta de apă Colibași – 19.232,64 lei.⁴⁰

Evidențele contabile nu reflectau întrutotul realitatea; uneori sumele înscrise atât la venituri cât și la cheltuieli erau mai mici sau mai mari în funcție de împrejurări, fiindcă se dorea o eludare a sacinilor fiscale ce ar fi decurs din ele. Totuși ele prezintă o importanță reală fiindcă fără ele nu s-ar mai ști care era producția realizată de o schelă cât și cheltuielile aferente. Registrul comercial din anul 1903-1907 al firmei, parafat de Tribunalul Dâmbovița este o astfel de evidență a schelei Colibași, atât a puțurilor cât și al sondelor. Evidențele sunt pe luni, pe puțuri și pe sonde și se constată că se aflau în producție sondele 2,3,4,6,7 și o mulțime de puțuri.⁴¹

Încă de la apariția ei în 1900, revista Monitorul Petrolului Românesc relatează despre această schelă amintind existența a unsprezece puțuri productive ce dădeau zilnic 9.500 kg, a treisprezece puțuri neproductive și a 25 părăsite. La Reșca existau zece puțuri dintre care trei erau productive cu o producție medie de 200 kg pe zi, două în lucru și cinci părăsite. Producția totală a schelei Colibași-Reșca în perioada aprilie 1899-31 marie 1900 se ridica la 2.985.000kg. Este amintit și felul cum se făcea transportul șteiului:din schelă la Colibași era cărat cu butoaiele și de aici prin conducta lungă de 23 de km și cu diametru de 24 țoli era transportat la fabrica Mahalaua(Comuna Viforâta).⁴²

Pentru a veni în sprijinul petroliștilor revista publică și rezultatele cercetărilor geologice ale zonelor petrolifere. Astfel că în 1904, în studiul întocmit de C.Alimănisteanu, Ludovic Mrazec și Vintilă Brătianu, se constata că zonele Colibași, Ocnița, Malu-Roșu(Reșca), Ochiuri(Valea Reșca) și Glodeni se găsesc în regiuni analoge din punct de vedere geologic. Cu acest prilej sunt amintite concesiunile Ioan Grigorescu(un perimentru de 40 ha), Societatea Franco-Română(6 perimetre însumând 216 ha), Brandner(un perimetru de 40 ha). Dintre aceștia numai Ioan Grigorescu și Societatea Franco-Română erau amintiți cu producție. Existau în 1903 un număr de 46 puțuri cu adâncime cuprinsă între cinci și 189 de metrii, din care numai 23 erau productive și un număr de trei sonde cu adâncime cuprinsă între 21 și 482 metri, din care numai sonda1 era în producție. Producția totală a schelei era de 5.970.075 kg, din care puțurile produceau 5.164.480 kg, iar sonda1 pe o perioadă de cinci luni a anului 1903 a produs 805.667 kg⁴³.

³⁹ Idem, dosar7/1904-1905, fila 9-12.

⁴⁰ Idem, dosar 9/1904-1905, fila 7.

⁴¹ Idem, dosar 11/1903-1907, passim.

⁴² M. P. R. nr. 16/5/18. XII. 1900, p. 315.

⁴³ Idem, nr. 19/1/14. X. 1904, p. 731 și 740.

La Reșca același articol preciza că lucrau doi concesionari: Ioan Grigorescu cu un perimetru de 23 ha și concesiunea I.Tomescu și Cezianu cu un perimetru de 30 ha. În această schelă se aflau 23 de puțuri cu o adâncime cuprinsă între 3,85 metri și 158,4 metri, din care numai cinci puțuri sunt productive. Producția totală a schelei Reșca pe 1903 se însuma la 111.649 kg.⁴⁴

Producția schelei Colibași-Reșca după anul 1907 începe să scadă astfel că în 1909 întreaga schela a produs 116.200kg și avea nouă puțuri productive, opt abandonate, șapte în lucru și numai sonda 7 în producție.⁴⁵

La începutul secolului XX județul Dâmbovița își menține locul doi pe țară la producția de țigăi obținută, o producție care este în creștere: 1899 – 9.757.271 kg, 1900 – 11.950.235 kg, 1901 – 15.375.839 kg.⁴⁶ Producția schelei Colibași se menține în jurul producției de 123.554 kg până în 1915 produsă cu patru puțuri și patru sonde.⁴⁷

În 1918, ultimul an al Primului Război Mondial, producția mondială de țigăi a țării a început să se redreseze, iar județul Dâmbovița avea o producție de 135.762 tone. În primul an postbelic, 1919, producția totală de țigăi a scăzut cu până la 25%, iar județul Dâmbovița producea numai 13.020 tone. La această producție șantierul Colibași contribuia cu 50 de tone, iar Reșca nu apare cu producție.⁴⁸

În 1920 județul Dâmbovița se menține pe locul doi în ceea ce privește producția pe județe, contribuind cu 11,76% la producția globală a țării.⁴⁹ În același an la schela Colibași, singurul exploatator este menționat I.Grigorescu, ca de altfel și în anii precedenți, având în producție două sonde și patru puțuri, iar la Reșca două puțuri. În luna mai 1920 producea la Colibași 26.040 kg, iar la Reșca 10.870 kg.⁵⁰

În anul 1921 schela Colibași-Reșca nu apare cu producție și se menționează că exploatarea moștenitorilor lui Ioan Grigorescu lucrează cu cele patru sonde în lăcărit, de la care se obține o producție nesemnificativă.⁵¹

Producția la Colibași începe să se redreseze în 1924 când se obțin câte 49 tone pe trimestru, iar în 1925 câte 30 de tone. La Reșca, în aceeași perioadă se obțin câte 24 tone și respectiv 12 tone țigăi. Producția județului Dâmbovița în aceeași perioadă era de 57.490 tone și respectiv de 67.243 tone.⁵²

În 1928 producția acestui șantier Colibași-Reșca va apărea în statistici împreună cu șantierul Glodeni, apărând cu o producție medie de 20-22 tone, producție care se va menține până în anul 1930.⁵³ În anul 1931 șantierul Colibași-Reșca nu apare cu producție, probabil cantitățile extrase erau nesemnificative. Din

---

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ Idem, nr. 6/20. II/15. III. 1910, p. 198.

⁴⁶ Idem, nr. 24/5/18. XII. 1902, p. 882.

⁴⁷ Idem, nr. 4/15/28/II. 1916, p. 158.

⁴⁸ Idem, nr. 4/15. II. 1920, p. 111-112.

⁴⁹ Idem, nr. 22/1. XII. 1920, p. 793.

⁵⁰ Idem, nr. 15/1. Vi. 1920, p. 480.

⁵¹ Idem, nr. 8/15. VI. 1921, p. 374

⁵² Idem, nr. 11/1. VI. 1925, p. 872.

⁵³ Idem nr. 6/15. III. 1928, p. 450; nr. 22/15. XI. 1930, p. 1276.

alte publicații anul 1931 este ultimul an de producție al șantierului.⁵⁴ Acesta este unul dintre cele mai vechi șantiere și a fost pus în valoare de industriașul I. Grigorescu. Perioada cea mai înfloritoare a acestui șantier este 1899-1908 când s-au obținut producțiile cele mai mari, cu anul de vârf 1903/1904 cu o producție de 5.236.813 kg.

În anul 1932 producția județului Dâmbovița era sensibil apropiată de cea a județului Prahova, producându-se 3.578.904 tone, reprezentând 48-69% din producția globală a țării, față de județul Prahova care producea 3.646.360 tone reprezentând 49,61% din producția țării.⁵⁵ În anul 1936 județul Dâmbovița trece pe primul loc între județele producătoare de petrol cu o producție de 5.000.000 tone, reprezentând 57,44% din producția țării, producție care în anii următori va începe să scadă ajungând în 1937 la 3.316.000 tone, reprezentând 46,36 % din producția globală a țării.⁵⁶

---

⁵⁴ M. Pizanty. *op. cit.*, p. 61.

⁵⁵ M. P. R., nr 8/15. III. 1933. p. 441.

⁵⁶ M. Pizanty. *op. cit.*, p. 53.